

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик куни — 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро хайрия жамғармаси

1
ИЮНЬ

Болаларни
ҳИМОЯ
қИЛИШ
Халқаро
куни

СОФ, БЕГУБОР ДУНЁ

1 июнь — Болаларни ҳимоя қилиш Халқаро куни

Гудагига кўкрагини тутиб ҳасл суриб ўтирган аёлни ҳеч четдан кузатганмисиз? Унинг нигоҳида, қиёфасида улғувор сокинлик бор! Меҳр бор... Шафқат бор... Мухаббат бор... У гуёки шу лаҳзаларда қалби туб-тубидан оқиб келаётган буюк меҳр нурини оламга бахш этаётгандек...

Унинг нигоҳида яна аллақандай қўрқинч, безовталиқ ҳам бор — Она тириклик неъматини смираётган гудагига озор етмаслигини истайди, роҳат-фароғат, бахту-саодат оғушида униб-усишини, камолга етишини тилайди... Тагин истайдики, томирларида аждоқлар қони оқиб турган зурриёди абадий ҳаёт занжирининг узилмас бир ҳалқасига айлانسин. Ҳаёт дарахти гуллаб-яшнаверсин. Дунёдаги барча соф ниятли одамларнинг — оналар, оталарнинг тилаги шу аслида... Келажагимиз давомчилари — фарзандлар биздан кура қуркамроқ, донорроқ, комилроқ бўлишсин. Биздан яхшироқ умр кечирсин, биз қуришга улгурмаган сарҳадларни қуришсин...

Болаларни ҳимоя қилиш Халқаро кунининг бутун дунё миқёсида нишонланиши ҳам моҳиятан ана шу мақсад — ниятни кузлайди. Эзуликни кузлаган, эзуликни шарафлаган бу кун қачон жорий этилган?

1949 йили Москвада Жаҳон Хотин-қизлари Халқаро Демократик кенгашининг сессияси бўлди. Унда Иккинчи жаҳон уруши фожиалари муҳокама қилинди ва болаларни ҳимоя қилиш бўйича халқаро Декларация қабул қилинди. Ушбу Декларация учта муҳим гоини олға сурди: Дунёда ҳар қандай қиргин-барот урушларнинг олдини олиш; келажак учун соғлом авлодларни тарбиялаш; таълим ва тарбия тизимини демократик асосда қуриш... Бу унутилмас воқеа 1 июнь кунига туғри келади. Орадан бир йил ўтиб, 1950 йил 1 июнда 51 мамлакат бу кунни нишонлайди. Бутунги

кунда эса бутун дунё мамлакатларида бу кун алоҳида бир байрам сифатида нишонланмоқда.

Мустақил Ўзбекистонимизда оила давлат ва жамиятнинг асосий бугини, фахру ифтихори сифатида эъзозланмоқда. 1998 йилни Оила йили деб эълон қиларкан, республикаимиз Президенти Ислам Каримов шундай деди: «Агар дунёда энг мураккаб, шу билан бирга энг масъулиятли касб нима деб сўрашса, мен мана шу фурсатдан фойдаланиб, ота-оналик, мураббийлик деб айтган бўлардим. Нега деганда бунинг масъулиятини, бунинг оқибатини тушуниш керак, англаш керак. Жамият ўзининг эртанги кунини қандай тасаввур қилади? Биз авваламбор, ўсаётган фарзандларимиз, мана шу вояга етгаётган болаларимиз орқали эртанги кунимизни кўз олдимизга келтиришимиз керак...

...Икки-уч машина, ҳашаматли иморатларга эга, кийиниши зўр, савлатидан от хуркадиган одам бой эмас. Мендан энг катта бойлик нима деб сўрашса, биллими, ақли, одобли, эртанги кунини ўйлайдиган фарзанд ота-онанинг энг катта бойлиги деб айтган бўлар эдим. Бундай бойликка эга бўлганларни жамоа бой-бадавлат ота-она, бой-бадавлат оила деб тан олади. Бундай оила ҳеч қачон хор бўлмайди...»

Азиз муштарийлар! Ишончимиз комилки, хонадонингизга кириб борган газетамизнинг бу галги сони алоҳида бир рангу қунишида, алоҳида бир мазмунда эканлигидан сира ажабланмайсиз. Уни биз жигаргушаларимизга бағишладик. Дикқат-этиборингизни, фикру-хаёлларингизни яна бир бор болалик дунёсига сайр эттиргимиз келди. Ниятимиз ҳолис — соф, бегубор, бепоян болалик дунёси кунглингизни осмон қадар юксалтираверсин!

Дилбар САИДОВА

Мамлакатимизда амалга оширилаётган туб ислохотлар ҳамма соҳага бирдай тегишлидир. Жумладан, жамиятнинг асосий бугини ҳисобланган оилага бугунги кунда том маънода муносабат узгарди, диққат-этибор ошди.

Республика «Оила» илмий-амалий маркази ҳам шунинг маҳсули сифатида ташкил этилди. Марказимиз олдида катта вазифалар турибди. Асосий иш йўналишимиз оилаларнинг ижтимоий-иқтисодий, маънавий-ахлоқий манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган. Шунингдек, оила психологияси, этник-демографик ҳолати, унинг тиббий биологик асослари билан шугулланишни ҳам ўз олдимизга асосий мақсад қилиб

қўйганмиз. Шу каби масалаларни илмий нуқтаи назардан урганиш ва амалиётга тадбиқ этиш. Ўз навбатида оиланинг

миз. Ҳуқуқий давлатнинг асоси эса фуқароларнинг ўз ҳуқуқини библишидир. Республикаимизнинг бош қомусидан тортиб Олий Мажлис томонидан қа-

назардан урганиш билан шуғулланаркан, энг аввало болаларни урганади. Уларнинг ҳаёти, психологияси ва саломатлигига таъсир қурсатувчи баъзи бир омилларни аниқлайди ва олдини олиш чора-тадбирларини ишлаб чиқади.

Болалар бизнинг келажакимиз, улар анбана, урф-одатларимиз давомчилари. Шунинг учун уларни байрам кунларида эмас, балки ҳар доим эъзозлашимиз керак. Қолаверса, болаларимизни ҳар томонлама соғлом ва баркамол қилиб тарбиялашимиздан халқимиз ҳам жамиятимиз ҳам наф қуради.

О. МУСУРМОНОВА,
Республика «Оила» илмий-амалий маркази бошлиги

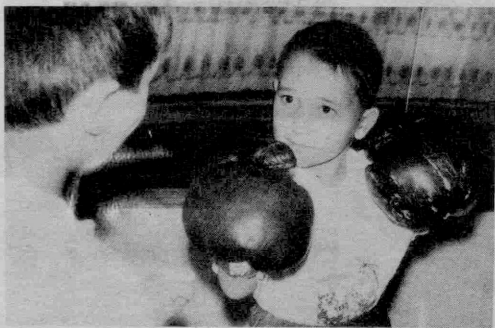
КЕЛАЖАК ПОЙДЕВОРИ

амалдаги аҳолини илмга олиб киришимиз ҳам керак. Бу жуда мураккаб жараён, бошқа илмий ва жамоат марказларидан фарқли жиҳатимиз ҳам шунда. Амалиёт билан назарияни бир-бирига боғлаш ва уйғунлаштиришдир.

Маълумки, биз ҳозир ҳуқуқий-демократик жамият қураёт-

бўл қилинаётган қонуларнинг асл мазмун-моҳиятини фуқароларга тушунтириш, улар онига чуқур сингдиришнинг самарали усул ва воситаларини ишлаб чиқиш ҳам илмий-амалий марказимиз зиммасига юкланган.

Марказимиз бевосита оила муаммоларини илмий нуқтаи

— Тайсонни бир уриб, нокаут қилиб ташлайман.
— Ўҳ-ў, зўрсан-ку, қулоғингга эҳтиёт бўл.

— Рустам Қосимжоновни кутиб ўтирибман...

Вазирлигимиз кам таъминланган ва кўп болали оилаларга, ногирон ҳамда мурувват уйларида тарбияланувчиларга ҳар томонлама моддий ёрдам бериб келаётган.

Вазирлик 3та хунар-техника билим юртида 50 нафар ногирон ва етим болалар уқитилмоқда. Уларга «устоз-погирд» услубида касб-хунар ургатилади. Уқитиш, касб-муҳассисликка йўналтириш борасида 12та компьютер хизматидан фойдаланилади.

Ижтимоий таъминот вазирлиги, Қорақалпоғистон республикаси, Тошкент шаҳар ва мавжуд вилоят бўлимлари томонидан ортопедия хизмати корхонаси орқали, ясси оёқли болаларга ариза асосида мах-

ИМТИЁЗЛАР ЕТАРЛИ

сус оёқ-қийим жиҳозлари бепул берилмоқда.

Ижтимоий таъминот вазирлигига қарашли 14та Мурувват уйларида жами 1400 нафар бола бўлиб, улар давлат қарамоғида.

Ногирон болаларга коррекцион таълим бериш учун махсус таълим муассасалари моддий базасини яхшилаш борасида ҳам қатор ишлар амалга оширилди. Жумладан, республикадаги барча қузи ожиз болалар мактаб-интернатларига 8 тонна махсус қозғоқ ажратилган. 102-қар ва заиф эшитувчи болалар мактаб-интернатига «Ян-Интернейшл» компанияси томонидан 200 донга эшитиш аппаратлари берилди. Бундан ташқари Тошкент шаҳридаги қузи ожиз болалар мактаб-интернатига Япония давлати томонидан 85 минг АҚШ доллари миқдорига гранд берилиб, ҳозирги кунда 1998-99 уқув йилига махсус компьютерларни олиши режалаштирилган.

Соғлиқни сақлаш вазирлиги билан ҳамкорликда 8та қузи ожиз мактаб-интернатларининг 1671 нафар тарбияланувчилари Буюк Британия ва республикаимиз офтальмологиялари қуригидан утказилиб, уларга турли тиббий ёрдам қурсатилди. Республикадаги сколиоз билан касалланган болалар мактаб-интернатларидан 367 нафар тарбияланувчининг саломатлиги тикланиб, урта мактабларга қайтарилди.

Шожадил ШОРАҲМЕДОВ,
Республика Ижтимоий таъминот вазирлиги бошқарма бошлиги

Ахборот

ШОДИЁНА ШАРАФИГА

Кеча Мирзо Улугбек номли богда Тошкент шаҳар ҳокимлиги, шаҳар Хотин-қизлар қўмитаси, ҳамда шаҳар Қизил ярим ой жамияти ҳамкорлигида болаларимизнинг шодиёнасига бағишланган тадбир бўлиб ўтди.

Тадбирда шаҳримиздаги 21-Меҳрибонлик уйи болалари, етим, кам таъминланган оила фарзандларининг 250 нафари шаҳар «Навруз», Меҳр-шафқат», ҳамда, Қувайт давлатининг Ўзбекистондаги хайрия жамғармаси, «Кока-кола» фирмаси совгалари топширилди.

Мухтор БЕК

Дил изҳори

СИЗЛАРГА ҲАВАСИМ КЕЛАДИ

Эрталаб соат 8.00. Неварам Нурхон ўз мактабига, Мунисхон ва Жамшид эса биздан бир ҳовли нарида жойлашган боғчаларига йўл олишди. Уларнинг ота-оналари ҳам ишга жўнашди. Ҳаммалари кетишди-ю, ҳаёлимни уларга боғлаб кетишди. Ўзларигагина эмас, умуман фарзандларимизга — мамлакатимиз келажаги булган, кўзимиз оқу қораси бўлмиш — Сиз азиз ўғлонларимиз, шириншакар, асалу қанд қизларимиз ҳаёлида қолдириб кетишди мени.

Мен энди ҳувилаб қолган ҳонадонда элгиз эмасман. Сизлар қолдингиз мен билан. Сизлар ҳақдаги уй-ҳаёллар менга эш бўлди... Ҳавасим келди Сизларга болаларим. Ҳасадим эмас — ҳавасим...

Шунинг учун ҳавасим келадими, Сизларга катта бахт кулиб бокди. Ҳа, бу йиллар ота-боболаримиз орзулаган эркинлик: яшаш эрки, она тилда сузлаш, фикрлаш эрки. Бир суз билан айтганда — мустақил дийрда эркин яшаш бахти насиб этди сизларга.

Ҳавасим келиши шундан. Сизларга яна шунинг учун ҳавасим келадими, мустақил дийримизда ҳаётдаги ўз ўринингизни эгала-шингиз учун катта имкониятлар яратилган. Қай соҳани ўрганишни истасангиз, махсус мактаблар, билим юртиларида ўқиш имконига эгасиз.

Узоққа бориб утирмай-да, кенжатои набираларим ҳаётидан мисол келтира қолай. 5-синф ўқувчиси Нурхон мусаввирликни орзу қилади. У рассомлик махсус мактабига тахсил олаяпти. Яна француз тилини ўрганапти. Ундан катта набирам Саидхон эса либослар яратиш оламида ўз сузига эга бўлмоқчи чоғи, шу соҳани ўрганапти. Унинг Жасур деган укаси инглиз тилини ўрганапти, бу билан кифояланмай компьютер илминини сув қилиб ичиб юборган.

Сизлар ҳам улардан қилинмайсизлар, албатта... Олдингизда мустақиллигимиз тўғрисида пайдо булган янгидан-янги имкониятлар кенг ва еруғ уфқлар...

Лекин биз-чи?.. Бу бошдан не кунлар кечмади. Етимлик. Ҳеч кимнинг бошига тушмасин бу қора кун. Айни уйнайдиган, қудалиган, усалдиган чоғдаги ўқислик! Бу ўқислик биргина етимнинг бошида бўлмаган. Бутун эл-юртнинг ҳоли ҳароб эди. Ўз эрки эзида бўлмаган юртда — ақли расолар қатагон қилинган, ер-суви тортиб олинган юртнинг фарзанди бўлганимиз учун ҳам ночоргина умргузаронлик қилиб келидик.

Эслаймиз: мактабда ўқиган чоғларимда ҳеч қанча ўқув дарсликларим бўлмаган. Учинчи синфдоққо дарс чоғида муаллимнинг оғиздан чиққанини эзиб олиб, уйга қайтач, шу сўзларни ўқиб дарс тайерлаганман. Бир менинга шундайидим? Йўқ, албатта, бутун элнинг бошида эди, бу кун... Хайриятки, бу кунлар бошимиздан арилди.

Яна ҳавасим келди, Сизларга... Ота-боболаримиз орзулаган, бу орзунинг рубеи учун курашган Истиқлол насиб этди, ешларга. Истиқлолнинг абадга сақлаб қолмоқ учун қилинажак ҳаракат ҳам сизларга мерос қолди. Бунга амалга оширмоқлик эса сиздан ўқимоклик, ўқимокликки ва яна ўқимокликки, ўқиганларини ўқимокликки талаб қилади! Бу оқ ниятлар йўлдошингиз бўлсин бу йўлдаги парвозингиз баланд бўлсин!

Қаршингизда намоён булган имкониятлар Сизларга қанот бўлсин. Илим-маърифат йўлдош бўлсин — ҳунар ўрганиб эл-юртни бой қилин!

Ҳолида АХРОРОВА,
журналист, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият
ходими

Доно халқимизда «Бола бошдан...», «Экканингни урасан» каби ҳикматли гаплар анчагина. Уларнинг аксарияти узоқ келажакни қўзлаб, бутун ва эртанинг ташвишини уйлаб, авлодларимиз тақдирини ҳуусида айтилгандир.

Дарҳақиқат, бутунги фарзандларимизнинг билимини, ақл-фаросатли, маънавий жиҳатдан соғлом, ҳаётда дуч келиши мумкин булган ҳар хил муаммоларни ва мураккабларини енгил оладиган, ўз фикр-мулоҳазасига эга шахслар сифатида тарбия-

қуламди лойиҳаларни амалга оширмоқда. Масалан: ҳар йили умумтаълим мактаблари ўқувчиларининг фанлар бўйича олимпиада тоғлиблари имтиёзиди равишда олий ўқув юртига қабул қилинмоқда.

Халқ таълими вазирлигининг халқаро алоқалари йил сайин кенгаймоқда. «Акселс», «Юнеско», «Юнисеф» каби халқаро нуфусли ташкилотлар билан ҳамкорликда ўзбекистонлик ўқувчилар хорижда тахсил қуришларига имкониятлар яратилмоқда. Бунда Республикаимизда ташкил-

ДЎСТАЛИК ҲИКМАТИ

Бола кулса - олам кулади. Чунки бола ана шу оламнинг тираги, тайнчи, келажатидир. Шунинг учун ҳам олам келажаги болаларимизнинг соғломлиги, бахтиёрлиги, фаровонлиги, беғам-беташвишлиги билан боғлиқ. Болаларнинг бахтиёрлиги учун ҳар қанча меҳнат сарфласак, елиб-югурсак арзийди. Ҳар йили биринчи июнь Халқаро болаларни ҳимоя қилиш кунини сифатида кенг нишонланиши ҳам бежиз эмас. Бу йил ҳам бу байрам республикаимизда эрта бошлаб юборилди.

26 май кунини эрта тонгдан Ўзбекистон Бадий академиясининг Курғазмалар зали олдида карнай-сурнай садолари янграб, барчани катта тантананага чорлади.

Бу ерда буладиган тантанани иштирак этиш учун Ўзбекистон Бадий академиясининг раиси Т.Кузиев, «Соғлом авлод учун» жамғармасининг раиси Г.Йулдошева, Япониянинг Нагайно шаҳридаги «Дуне болалари» жамғармаси директори Норио Сайто, Япониянинг Ўзбекистондаги элчиси, бошқа йирик ташкилотларнинг раҳбарлари, таниқли рассомлар, ўқув муассасалари вакиллари йиғилдилар.

Г.Йулдошева ва элчи жаноблари тантанали суратда Япония ва Ўзбекистон болалари суратларидан тузилган курғазма лентасини қирқдилар. «Буюк Ипак йўли дўстлик ришталари: ўзбек ва япон болаларининг ранго ранг олами» деб номланган курғазмани қуриб, юрагингиз нурга, қалбингиз фахр-ифтихорга тулади. Қувонмай буладими? Юртимиз қанчалар истеъдодга бой. Курғазмада қатнашган ҳар бир боланинг ўзи-ча бир олами бор. Бу олам унинг суратларида эркин акс этган. Очиғи, суратларга қараб туриб буларнинг қай бирини япон, қай бирини ўзбек боласи ишлаганини фарқлолмайсан киши. Ахир, болалар миллатидан, ирқидан қатъий назар бирдек болалик дунёсида яшайдилар ва орзу қиладилар. Уларни табиат ва борлиқ, келажак, орзулар олами бирдек қизиқтиради.

Худди шу кунини еш истеъдолларнинг асфалтда чизган суратлари танлови ҳам бўлди. А.Хужаев, А.Нуриддинов, Норио Сайто, Қ.Башаров, А.Алиматовдан иборат танлов ҳайъатига Ўзбекистон халқ рассоми Рузи Чориев раислик қилди. Конкурсада 21 ва 22 Мехрибонлик уйлари тарбияланувчилари, республика Болалар ижодieti маркази қатнашчилари, Бадий академия лицейи талабалари иштирак этдилар.

Курғазма қуриги ва танлов давом этаётган вақтда биз Япониядан келган меҳмон Норио

Сайто билан суҳбатда бўлдик. «Бу тадбирнинг аҳамияти катта, - дейди Сайто жаноблари. - Биринчидан, курғазмага ташриф буюрганлар суратларни қуриб япон болалари ҳаёти ва фаолияти билан танишадилар. Суратларда акс этган манзараларни қуриб, тенгдошлари ҳақида тасаввурга эга буладилар. Қолаверса, ҳар икки халқ болалари уртасида дўстлик ришталари боғланади. Шуниси муҳимки, болалар қай юртда яшамасинлар, бирдек орзу қиладилар, ижод қиладилар».

Ниҳоят, қутилган ҳаяжонли дамлар етиб келди: танлов ҳайъатининг қарори эълон қилинди. Биринчи урин Бадий академия лицейи талабаси, 12 ёшли Иномжон Мамажоновга насиб этди. Республика Болалар ижодieti маркази қатнашчиси Бахтиёр Эгамбердиев ва 22 - Мехрибонлик уйи тарбияланувчиси Сергей Гуменюк иккинчи уринни эгалладилар. 22 - Мехрибонлик уйи тарбияланувчиси Аня Ивасюк ва 21 - Мехрибонлик уйидан Сапна Логвиненко учинчи уринга муносиб топилдилар. 10 ёшли Толик Филев эса японияликларнинг махсус соврини билан тақдирланди. Бундан ташқари Миллий рассомлик институти, Санъатшунослик институти ва бошқа ўқув юртилари ҳам танлов қатнашчиларига уларнинг совринларини топширдилар.

Г.ФАЙЗИЕВА

ЭРТАНИ ЎЙЛАГАН ЭЛ

лаш буюк келажакимиз асосини яратиш демакдир.

Бугунги кунда Республикаимизда 9545 та умум таълим мактаблари бўлиб, 5410290 нафар ўқувчи таълим олмақда. Шу жумладан, мазкур ўқув йилида 9-синфларни 500133, 11-синфларни эса 248363 нафар ўқувчи би-тириб чиқали.

Халқ таълими вазирлиги томонидан мавжуд 30 та Мехрибонлик уйларида тарбияланаётган 4 мингдан ортқ етим ва ота-онасининг васийлигисиз қолган болаларга таълим-тарбия бериш бўйича ҳам маълум ишлар амалга оширилмоқда.

Республикаимиз ҳукумати истеъдолли ва қобилиятли ўқувчиларни қўллаб-қувватлашга доир

этилган «Умид» халқаро жамғармаси, «Улугбек» жамғармаларининг қумаги сезиларли аҳамият касб этаётир.

Болалар қалбида яхшилик, эзгулик, нафосат ҳис-туйғуларини тарбиялаш ҳам энг муҳим вазифалардан биридир. Шу мақсадда халқ таълими тизимининг ўқув муассасаларида бир қанча болалар фольклор-этнографик ва замонавий ансамбллар фаолият кўрсатмоқда. Улар байрам кунлари жойларда махсус концерт дастурларини намойиш этишадилар. Хуллас, бу байрам ҳам болаларвар халқимизнинг меҳмуруватига йўлланган тарзда ўтади.

Г.АЛИМОВА,
Халқ таълими вазирлиги
бошқарма бошлиғи

Ойга ўқиб, Солижон ака Шариповни лол қолдирсамми?..

«Озод юртингиз ўлиман»

— 1991 йилда туғилган болалар 7 ёшга кирди. 1991 йилда биринчи синфга борганлар 8-синфга ўтдилар. Уларнинг онгиди «СССР» деган ташуналлар йўқ. Улар Истиқлол фарзандлари, эркин, ҳур замон тафаккури билан улғаядиган авлоддирлар...

Ислом КАРИМОВнинг Олий Мажлис минбаридан айтганлари.

Менинг кичик қаҳрамонларим Қизилтепа туманидаги Мирза Азим Сомиёв Бўстоний номидаги ўрта мактабда ўқишади. Ўқишлари мактасарзиғулик. Уларнинг энг яхши фазилатлари — дарсдан сунг турли тўтарақларга, машғулотларга қатнашлари, куй ва қушиққа, спортнинг турли турларига иштиёқмандликларидир. Улар — Бўстон кишлоғида яшаб ўтган Норкул бобонинг есваралари, Умар Норкулнинг есваралари ҳисобланади. Қизчалар оналарининг атрофларида парвона бўладилар, уй ишларига қарашадилар. Ўғил болалар эса оталари билан биргаликда мол-ҳолга қарайдилар, томорқани эллайдилар, боғбонликка ҳаваслари ҳам бор. Кишлоқнинг кўпгина болаларини уларнинг хонадонлари бирлаштиради, биргаликда ларс тайёрлайдилар, мусобақаларга тайергарлик курадилар, тўп топадилар, вело ҳайдайдилар, шахмат сурадилар ва ҳоказо.

Танишинг, биринчи суҳбатдошим:

ДИЛШОД ПОЛВОН

Бу йилги Навруз байрамида барча мактаблар, туман майдонларида сайл, кураш, купкари, беллашувлар росаям қизди. Туманнинг катта байрам томошаларида ёш полвонлар бел олишдилар. Ана шунда Норкулов Дилшод Ҳамзахонович майдонга тушди. Талабгор, борми, деди. 32-36кг вазнда ёш курашчилар мана-мен деб келаверди. Дилшоджон уларни енгаверди. Илс, Абдуллатиф, деган журалари аммолекин зур экан. Уларнинг курагини ерга теккизиш осон бўлмади. Миқтигина рақибининг чапдастлиги, эпчиллиги, оғир-вазминлиги, ҳар қандай полвонни шошириб қуяр экан. Дилшод полвон голиб бўлди. Махсус совға топширилди. Уша-уша Дилшоджон куча-қуйда, бозорда юрса (албатта, ойиси еки отаси билан харид учун чиқадилар) ана, Полвон йигит, деб мактаб қуйишди. Мен Дилшоджоннинг суҳбатини олай десам, аввал устозим ҳақида ёзинг, дейди.

Миллий кураш бўйича мураббий Гулжон Шукров 22 шо

гирдига самбо кураш сирларини ургатади. Вақтини, меҳрини аямайди. Туман биринчилиги учун мактабларга ўз шоғирларини олиб боради. Уларни жисмонан ва ақлан чиниқтиради. Голиб чиқса — мактаб, кунглини кутаради, енгилса ҳам — руҳини туширмасликка ундайди, курашчи матонатли бўлишини уқтиради. Шоғирларига спорт ҳақидаги китоблар келтириб берарди.

қушилади. Рақса қушиқлар уланади.

Иккинчи суҳбатдошим: Холла АҲАДОВА. Бўстоний мактабининг «4»-синф ўқувчиси. Оқ сариқдан келган, патила сочли кизалоқ мириқиб, қушиқлар қуйлайди. Унинг қушиқлари болаликка хос қувноқ, уйноқи, бегубор, содда, жозибали. «Богимда гуллар чаман, Мен гулларни кучаман», «Ранг-баранг

қайси мактабга борсак уша муҳаббат ноласи тула қушиқларни ҳам айтарилик. Муаллимларимиз ҳам индашмасди.

Демак, ҳар қайси болаликнинг ўз қушиғи, ўз овози бор экан, дейман. Бугунги болаликнинг Ватан, она дийр, бахтли болалик, гузал табият ҳақида ўз қушиғи, ўз сузи бор. Истиклолни жушиб қуйлайди улар. Булар мустақил Ўзбекистоннинг ҳур

БЎСТОНДА ШУНДАЙ

Дилшоджон Фитрат, Ш.Ражабов, И.Хужаев, Тошпулат Ҳамид номидаги мактаб курашчилари билан беллашиб, ўз вазни бўйича туман голиби бўлди. Бўстоний мактаби ҳузурида ташкил этилган болалар ва усмирлар мактаби бағрида Ўзбекистон курашчиларининг янги қалдирғочлари камол топаётганидан хурсанд бўлдим. Ўзбекистон байроғини халқаро майдонларда хилпиратишни мақсад қилиб улғайган авлод борлигидан суюндим.

Дилшод полвон билан суҳбатимни Гулҳасе булади:

— Ака, «Баҳор» валсини чашиб беринг, бизлар уйнаймиз.

Дилшод полвон рубобнинг қулогини бураб, созлайди. Нафис ва майин куй янграйди. Гулҳасе, Холла, Маърифат ҳовли саҳида тизилдилар. Уларга икки ярим яшар Гуласалхон ҳам

гуллар Мисли камалак, Учдим боғларда Мисли капалак», «Қуёш бўлсин, ой бўлсин, Ўзбекистон бой бўлсин», «Хумо қушим, Аъло қушим».... «Ўзбекистон мадҳияси...»

Алашмасам, Холла мента йигирмадан ошқ ашула айтиб берди. Сунг навбат шеърларга келди. Унинг равон ва тиниқ овози қулогимга жилга сувидай екади, суларни бурро-бурро, алашмай, юз ифодалари ҳам оҳангга мос келиб, шеър айтиши, қушиқ қуйлашини куриб, дилимда чиқок ёнади. Ўқишлари «5» ва «4» экан. Мустақил фикр борлиги мени қувонтирди. Узининг болалигим, мен айтган қушиқларни эсламан, қушиқ дафтарларимга ёзилган ашуларга ҳаслимдан кечади. Туртинчи синфдалигимизда «Ошиқ Ғариб ва Шоҳсанам» музикали драмасининг қушиқлари урф бўлиб кетганди, биз

фикрли янги авлодда, дейман...

— Мен муаллимларимни яхши кураман, — дейди Холла. — Ҳабибова ўқитувчим шеърлар едлатадилар. Бир синфда 28 ўқувчимиз. Ҳаммамиз шеър едлашини эътирамиз. Рақса тушишни ҳам биламан.

— Чеккамизга қизил гул, Тақ-тақа кетайлик...» Шеърга шеърни улайди Холла. Сунг яна ашулага утади:

Бизлар кўпмиз дунёда, сув оққандай дарёда...

Оромикжон қушиққа Маърифат, Гулҳасе, Гуласал жўр булади. Моҳичеҳра қушиқни билса ҳам, жўр бўлишга ийманиб, томошабин бўлиб туради.

Узумлари гуллаб ётган кекса ток бағазлари илдиизига ёшлик гайрати ингандай, шигил ҳосилга кирган олма, олча, урик шохлариди болаликнинг ризку рузи шарбатга тулаётгандай... Болаликнинг соғлом юрагига орзу

Чорак асрдан буён мактабда ишлайман. Болаларга таълим бераман. Бу йиллар ичида қанча воқеалар содир бўлиб ўтди. Ҳаёжон билан кирган биринчи дарсим ҳали-ҳамон эсимда. Уша йили туғилган чақалоқ йигирма бешга чиқибди. Шунча йиллар мени ушлаб турган, менга куч бўлган туйғу — болаларга булган муҳаббатим. Мен болаларни жуда яхши кураман. Бир-бирига ухшамайди. Бир-бирини тулдиради. Хар йили ҳаётга тайерлаб, мактабни битиртириб кузатамиз. Улар билан умримизнинг бир қисми янги умр улчовларига утиб, ҳаётга сингиб боради. Хар йили янги ўқувчилар қабул қиламиз. Улар билан янги кашфиётлар, қувончу-ташвишлар, янги олам бизнинг улчамларимизда бизнинг умримизга қушилиб кетади.

Куни кеча навбатдаги ўқув йилининг сунги кўнроғи жаранглади. Бу кўнроқ кимларнидир олдинга етакласа, кимларнидир ютуқларга чорласа, бизларни қалб

пайтларида уришиб, танбех берган бўлсак ҳам, баъзан энг оғир, машаққатли касбни танлагандек туюлса ҳам, аслида ҳаётимизни уларсиз тасаввур қила олмаймиз.

ОИЛА ҚАЛБИ

ларимизда ширин хотираларни, илиқ истакларни уйғотди. Кечагина хув, ариқ четда турунлашиб турган йигитчалар, бир-бирини қувалашиб юрган шўх болакайлар бугун ҳаёт деб аталмиш кенглик ичра сингиб, мактаб ҳувиллаб қолгандек. Баъзан уларнинг шўхлигидан куюниб, жаҳлимиз чиққан

Зотан барчамиз мана шу ширин болаликдан куч-қувват олиб ҳаёт синовларига барлош бераймиз. Болаларни яхши курагимиз. Болаларни соғинамиз. Биз ўқитувчилар энг шарофли касб эгаларимиз, чунки барча ота-оналарнинг фарзандлари беш, унта бўлса, бизнинг фарзандларимиз юзта, мингта ва ундан

ҳам кўп. Боласиз уйни тасаввур қилинг-а. Уй сизни ютиб юбормудай... Бекорга «Болалик уй бозор, боласиз уй мазор», — дейишмаган. Чунки болалик уйда бозордагидек

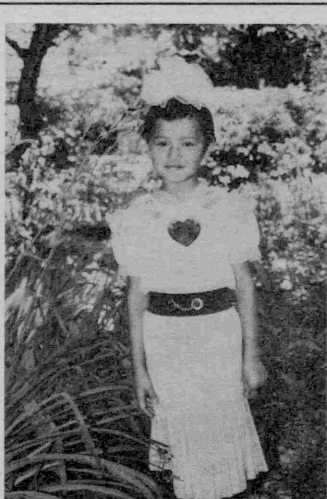
мумкин. Инсон танасидаги энг керакли, энг белгиловчи аъзоси — бу унинг юраги, қалбидир. Қалб соф бўлса, юрак хотиржам бўлса, барча аъзолари соғлом булади. Юраги касалланган одам яшабга қийналади, қалби туз-банлашган одам фожиа билан ўз умрини тугатади. Бола эса оила қалбидир. Ота — оила боши, она — оила оёқ-қуллари бўлса, шу аъзолар яхши ишлаши учун қалб — бола соғлом бўлиши керак. Оиладаги барча яхшиликлар, яхши ниятлар болаларни бекаму-куст, баркамол, маънавий етук қилиб устиришга қаратилган.

Бутун болаларни ҳимоя қилиш халқаро қунида фарзандларимизга барча яхши истаклар қаторида, уларнинг тушлари ҳам узларидек ширин бўлишини исбат қолаемиз. Агар бола ширин туш курса, демак у оёсийишта ухлабди, демакки у соғлом, у усаётган муҳит-ҳавас қилулик. Биз болаларни яхши курагимиз, соғинамиз. Улар бизларни яхши курсиллар-у, соғинамизлар, бизларга зор бўлмасинлар. Болалар оиланинг боғловчи занжирларидир. Мана шу занжир Ота ва Оналарни мустаҳкам халқларда мулом ушлаб турсинлар. Халқимизда — «серфарзанд, сердавлат бул» — деган яхши дуо бор. Биз ҳам ушбу дуога қушилган ҳолда юртимиз янада обод бўлиб, унинг порлоқ келажаги буюк бўлишини чин дилдан исбат қоларканмиз, биз яхши кураётган, боқиб тўймаётган бир-биридан ширин, бир-биридан ақли болаларимиз уйнаб-қулиб усинлари учун барча шароитни муҳайё қиламиз. Уларнинг қўзлари нурга, қалблари дурга тулсин.

Ҳамдам ТҮЙЧИЕВ,
Тошкентдаги 224-мактаб
ўқитувчиси

— Бу дарахтин бобом билан эканмиз деб юрасан.

«Богимда гуллар чаман».

ва мақсадлар гуркираб турганидан яйрайман.

Бир пайт қарасам, Маърифат андак хомуш бўлиб, аразлаб турибди. Билсам, Маърифат Холида ва Гулҳаёнинг устози экан. Рақсларни бу сингилчаларига ургатган экан...

«Устозидан узган шогирдлар

лар, идора иши билан куп юрадилар. Ҳуқуқшунослар. Уй ишларини Фазилат опачам билан иккимиз бажарамиз. Келажакда она тили ва адабиёти муаллимаси бўлишни орзу қиламан.

Сўхбатимиз қилиб турганда Гулҳаё секингина келиб рупарамда утиради. Унга қараб ку-

ЧЕРТАДИ

Норкулов Шохруҳ Бобожон угли. Бустоний мактабининг укуччиси. Мухтор Ашрафий номидаги болалар мусиқа мактабининг 2-синфига ҳам қатнайдди. Танбурга ишқи тушган. Ҳозирча «Баҳор келди», «Гулхан», «Баҳор кушиги», «Қилпиллама» каби куйларни танбурда яхши чалади. Қадимги мумтоз куйларни урганиш нияти бор. Танбурдан уларга Сафаров Ойбек таҳсил берарканлар. Рушона сингилиси ҳам бирга қатнайдди Шохруҳ билан.

Менинг бағирларим, иктидорли суҳбатдошларим уз истеъдодларини намоён этиб куйладилар, рақсга тушдилар, соз чертдилар, шеърлар айтиб бердилар. Сунг ҳамма уз ишга тарқаб кетди: бири онасига қумаклашгани, бири далага ут тергани, бири онаси билан нон ёгани.

Кечга яқин шахмат бўйича туман голиби иктидорли болалар лицейи укуччиси Роҳатой Йулдошова — шогирди 8 ёшли Озодани бошлаб келди. Шарифа опам эса невараси Мирзохиднинг расомлар кургазмасиде соврин олганини айтиб суюнчлайди.

Мирзохиднинг укишлари яхши экан, мусавирликка ихлоси бор экан. Мирзохиджон ота-боболари шажарасини билдимикан?

Мирзохиджон шундай жавоб берди:

- Мирзохид Шухрат угли.
- Шухрат Абдуҳалим угли.
- Абдуҳалим Нуруллоҳ угли.

ли.

— Нуруллоҳ Рустам бобо угли.

— Рустам бобо Пирназар бобо угли.

— Пирназар бобо Нурназар угли.

— Нурназар бобо.

Унинг аба-боболари туманининг Хомработ қишлоғида яшаб утишган экан.

Уч кун жиянларим учун байрам бўлди: эгиларидан байрам либослари тушмади: фаришталардай ясағиб юрдилар. Орадада менинг Истиклал ва Ватан қаҳидаги шеърларимни жаранглайиб, янграйиб ёл айтганларидан қузимга севинч ёши тулди. Холажон, бизга қушиқлар ёзиб беринг, келгунингизча ёллаб, узингизга айтиб берамиз, дейишди. Мен улар олдида қардор сездим узимни.

Оилада яхши муҳит барқарор бўлса, ота-оналар уларнинг тарбияси билан шугулланса, болаларнинг иктидори очилди. Улар узлигини англаб усади. Бегона кучаларга, турли хил тудаларга қушилмайди. Буш вақтини болалар пиша сотиб, бозорда кучат сотиб ҳам утказиши мумкин. Турли хил йулдан оздирувчи уйинларга берилиши ҳам мумкин. Лекин уларнинг истеъдодини туғри йуналтириб, интилишига қараб турли тугаракларга олиб борила, бола уз мустақил йулини тез топади.

Ҳар бир истеъдоди бола — уз қишлоғининг, туманининг, уз Ватанининг обрус, бахти ҳисобланади. Ҳар бир иктидорли бола элнинг бойлиги санала-

ди. Оилалар, хонадонлар уз қишлоғига, маҳалласига таланти фарзандларни, етук, баркамол инсонларни тарбиялаб бергунчи олийжаноб дорилфунундир. Тукис ва бахтиер оилаларда бундай фарзандлар купрок улгайди-лар. Болаларни эркин, озол фикрли этиб тарбияласак, уларнинг қизиқишлари билан ҳисоблашсак, ана шунда хонадонларимиздан халқимизнинг маданий қатламларини бойитувчи, эл қаторини мукамал инсонлар билан тулдирувчи авлодлар этилаверали.

Оиланинг, ота-онанинг элу юрт олдидаги, Ватан олдидаги бурчи ҳам ана шу — менимча. Болаларимизнинг бири полвон бўлсин, бири — иктисодчи, ҳисобчи бўлиб улгайсин, бири санъат ва адабиёт муҳиби бўлсин, бири муҳандис бўлсин — ана шунда халқ юксалади. Майли, қизчаларимиз эртага раққоса бўлмасин — лекин болаликда иштиёқини сундирмаган яхши, рақс юракни бақувват қилади, куй айтиш — дилини мулойим этади, кураш — Инсонни жасоратли қилади, созинг тилини билган одам — уз дилини англайди...

Бустонни соғиниб борганим. Дилим таскин топди.

Тошбизи эганинг чеваралари, илдишлари замонга мос хур фикрли бўлиб қамолга етаётганидан бошим қукка етди.

Ойдин ҲОЖИЕВА

БОЛАЛАР БОР

га» купрок диққат қилибман дедим-у Маърифатга юзландим...

МАЪРИФАТНИНГ ХИКОЯСИ

Утган йили яхмалак учиб йиқилдим ва қаттиқ жароҳатландим. Узоқ даволандим. Уқишларимдан анча қолиб кетдим. Синфдошларим, муаллимларим ердан беришди, тенгдошларимга етиб олдим. 5-синфни битирдим. Буш вақтларимда мактаб қошидаги тутаракка бораман. Юлдуз опа Қаюмова менга рақс сирларини ургатадилар. «Дилхирож», «Лазига» уйнасам — бахри дилим очилади. Ҳозир ҳингча рақсларни урганаёшман. Билганимни дугоналаримга ургатаёшман.

Низомова, Садирова, Раҳимова каби муаллимларимизни севамиз. Улар дарсларни мазмунли ўтадилар, биз билан дилдан суҳбатлашадилар, қиз бола одоби, назокати, оила тутиш санъати ҳақида сузлайдилар.

Ойжонимнинг ишлари куп, вақти бемаҳал турли маслаҳат-

либ юбораман, онасининг усма қаламини олиб қошларига сурибди. Атлас қуйлакча қийибди. Бошида зар дуппича. Демак, саҳнага қийиш учун тайёр...

ГУЛҲАЁ НИМА ДЕЙДИ

— Мен «Ўзбекистон гузали» деган курик утказилган йили тутилган эканман. Ушанда Гулҳаё деган қиз «Ўзбекистон гузали» бўлган экан. Гулҳаёдай гузл, Бустон гузали бўлсин, деб биближоним мени Гулҳаё номлаганлар.

— Исминг чиройли. Лекин қошипти буюмагин-да, дейман, уни эркалаб.

Гулҳаё Ҳамза қизи 2-синф укуччиси. Ҳусниҳатга иштиёқи бор. Математика, она тили — энг яхши курган фанлари. Барча фанлардан аъло баҳоси бор. Каримова Мунаввар ва меҳнат укитувчиси Малоҳат опани жулдан яхши куради. Ундан ортик ашуда билади. 2-синфни Фаҳрий Ерлик билан тутатди. Рақс ҳам жонидили. Ҳозирча жажжи Гуласалини овутади, унга ҳам хиргойи қилишни ургатади.

ШОҲРУҲ ТАНБУР

МЕҲР АРДОҒИДА

Мамлакатимиз мустақил, ҳуқуқий ва демократик жамият сари илдам одим ташламоқда. Келгусида жамиятда бизнинг болаларимиз яшайди. Шунинг учун болаларни ҳуқуқий давлатда яшашга тайёрлаш бүгуннинг долзарб вазифасидир. Бола оилада ота-онаси томонидан узига нисбатан ҳурмат, масъулият ҳуқуқларига риоя қилинишни сезган тақдирдагина келажакда уз ҳуқуқини ҳимоя қилаганин инсон бўлиб воғта етади. Дарвоқе боланинг манфаати ва ҳуқуқини уз вақтида ҳимоя қилиш унинг билими, масъулиятини ҳис этаганин, маънавий жиҳатдан бой, уз Ватанига, халқи ва оиласига садоқатли бўлиб усишга имкон яратади.

Бола тутилгандан бошлаб уз ота-онасининг гамхурлигида бўлиш ҳуқуқига эгадир. «Ўзининг оила гамхурлигидан вақтинча еки доимий маҳрум бўлган еки узининг энг яхши манфаатлари йулида бундай гамхурликда қола олмайди» деган бола давлат томонидан курсатилганин алоҳида ҳимоя ва ердამни олиш ҳуқуқига эгадир — дейилади «Бола ҳуқуқлари туғрисидаги конвенция»нинг 20-моддаси, 1-бандида.

Дарҳақиқат, ҳукуматимиз ҳар бир болага эътибор, меҳр кузи билан қарамоқда. Мустақил давлатимизнинг бош қомусида ҳам «Болалар ҳуқуқи ва манфаати алоҳида ҳимояланган. Болаликни иктисодий-ижтимоий қуллаб-қувватлаш борасида давлат, жамоат ва халқаро хайрия ташкилотлари хайрхоҳлик билдириб келмоқда. Айниқса, оила йилида бу масалаларга эътибор янада кучайтириляпти

— Ўзбекистон Болалар жамгармаси фаолияти ҳам бевоисита

келажакимиз эгалари бўлиш болаларга ҳар томонлама гамхурлик курсатишга қаратилган. — дейди мазкур жамгарма раиси Инкилоб ЮСУПОВА. — Ҳусусан, қариндош-уруғларнинг қулида тарбияланаётган етим болаларни моддий ва маънавий жиҳатдан қуллаб-қувватлашга йуналтирилган Уйим менинг — чирогим менинг» деб номланган дастурни жойларда кенг амалга оширишга киришилган. Жамгармаимизнинг Қашқалар ва Сурхондарё вилоятлари бўлимларида «Етим болаларга ердм» шиори остида укув куролари, гигиена жиҳозлари ва оёқ кийимлари топширилди.

Бухоро вилоятида ун нафар боланинг мучал туйи, 500та куп болали оилаларга кийим-кечак тарқатилди. Сирдарё вилоятида иккита меҳрибонлик уйида тарбияланган йигитнинг бахт туйи утказилди.

«Болаларни қутқаринг» халқаро жамгармаси билан ҳамкорликда Жиззах вилоятидаги 29-меҳрибонлик уйида тарбияланувчи етим болаларнинг ижтимоий, ҳуқуқий, психологик муаммоларини урганиб чиқиш ва уларни ҳал этишга Давлат ва жамоат ташкилотларини жалб этишга қаратилган дастуримиз амалга ошириляпти. Бу дастурни имкон доирасида бошқа вилоятларда ҳам қуллашга ҳаракат қилинмоқда.

Халқаро болаларни ҳимоя қилиш кунини ҳар йили кенг нишонланади. Бу байрам шодие-налари республикаимизнинг ҳамма вилоят, шаҳар, туман ва қишлоқларда зур тантана ва қутаринки руҳда утишга шак-шуб-ха йук.

К.МИРЗО

ТАБАССУМ

Сардор эркаланиб даласига деди:

— Мен катта булганимда сехрғар бўлмоқчиман!

— Қандай қилиб? — суради даласи.

— Қараб туринг, укам Санжарнинг қулидаги конфетини олиб қўйсам шу заҳоти йиғлайди, қайтариб берсам йиғидан тинади, — деди донолик қилиб Сардор.

Икки ёш бола узларича баҳслашишарди:

— Катталарга маъза, хоҳласалар туйиб музқаймоқлар ейишайди, хоҳласалар ҳар хил машиналарда каттайса қилиб юришайди.

— Ундан кейин, биздек богчаларга ҳам

боришмайди, — деди иккинчи бола.

Бир пой қалишини кийиб, бир пойини кутариб олган Зиевиддин, емгир пайтида уртоғига мақтанди:

— Курдинларми, шунча емгир ерса ҳам бир пой қалишим тоза.

Уртоғи эса лойга ботган қалишсиз оёғини курсатиб:

— Қулиндаги қалишининг тоза булгани билан оёғинг лой-ку! — деса.

— Битта оёғим барибир тоза-ку! — деди Зиевиддин қулиб.

С. САИДАҲМАД

Бизга халақит бермай, жим ўтир хўпми?

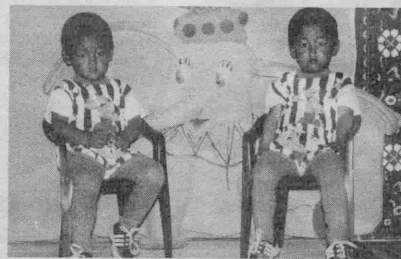
— Ўзлари шовқин қилишса майли, мен бўлсам, жим ўтирармишман.

—«Алпомиш»ни айтиб беринг!

—Келинлар, ҳозир байрам бошланади

—Ким Ҳасан, ким Ҳусан?

ҲАМИША ДИҚҚАТ-ЭЪТИБОРИМИЗДА

Маълумки, жисмонан ва руҳан соғлом боланинг маънавий-ахлоқий камолотга етишиши мумкин. Шунинг учун ёш авлоднинг соғлигини таъминлаш мақсадида аҳоли уртасида тушунтириш ишлари олиб бориш билан бир қаторда қатъий амалий чора-тадбирлар ҳам қуриб келинмоқда. Ҳозирги кунда туманимизда 520 нафар ногирон бола бўлиб, шундан 370таси нафақа олади. Ушбу рақамлардан кўриниб турибдики, ҳали бу борада кўп ишларга тўғри келади. Энг муҳими ногирон болалар туғилишининг олдини олиш зарур. Шу мақсадда туман соғлиқни сақлаш бўлими ижтимоий таъминот идораси ходимлари билан ҳамкорликда «Оила ва ҳомиладор аёл» дастурини ишлаб чиқдик. Шу дастур асосида саёй-ҳаракатларимизни давом эттираяпмиз.

Яқинда жамғармачилигининг вилоят бўлимига қарашли автотамбуланс ерларида тумандаги чекка қишлоқларда яшовчи кекса, ногирон ва кам таъминланган оила аъзолари тиббий куриклан ўтказилди. Мухтож оилаларга дори-дармон, 51,5 минг сумлик озиқ-овқат маҳсулотлари, 10 минг сумлик қийим-кечак бепул берилди. 6 нафар иктидорли етим бола имтиёзли стипендия билан таъминланди.

Жамғармачиизга тумандаги барча ташкилот, идора ва муас-

сасалар яқиндан ердан бериб келмоқда. Шунинг эъзига утган йили кам даромадли оилалар ва ногиронларга 75 минг сум миқдорда моддий ердан қўрсатилди. Жамғармачииз қўшида «Хайдаробол» кичик қорхонаси, «Фитобар» ва дуконлар фаолияти йўлга қўйилган. Аҳолига маиший хизмат қўрсатиш соҳасида ҳам талай ишлар қилинмоқда.

Оила йилида унинг ҳар бир аъзосига ғамхўрлик янада кўчади. Жўмладан болалар ҳуқуқ ва маънавий химоя қилиш, уларнинг соғлигини ҳофза этиш каби муҳим масалалар диққат-эътиборимизда бўлиб келмоқда.

К. МУҲАММАДИЕВА,
Баҳмал тумани
«Соғлом авлод
учун» халқаро хайрия
жамғармаси раиси

ШАЪРИКЛАЙМИЗ!

Азиз ва суюкли
онажонимиз Мاستураҳон
ДАДАЕВНА!

Сизни туғилган кунингиз билан қутлаймиз! Ҳам ота, ҳам оналик меҳрингизни баҳшида қилиб воёга етказётганингиз учун сиздан миннатдоримиз. Бахтимизга доимо соғ бўлинг, роҳатимизни қуриб юринг деб фарзандларингиз: Хайрулла,

Уткир, Жўрабек,
Раҳматилла, Саломовлар ва
Муҳаммаджон, Хўраҳон,
Қомилла, Муслимбек
САИДОВЛАР хонадони.

Қадри онамиз
Зўҳраҳон ЮСУПОВА!

3 июнь туғилган кунингиз муборак! Қаноатли, аёллик шайнингиз ва номингизни эъзозлаб, сизга узоқ умр, бахт тилаб:

Фарзандларингиз Лаузия,
Зебо, Нодиржонлар.

ЭЪЛОН

Тошкент шаҳар, Юнусовоб тумани ҳокимияти томонидан БОТИРОВ Баҳром ЮДАШЕВИЧ номига хусусий тadbirkор сифатида 16 октябрь 1997 йилда берилган 1004380 — рақамли гувоҳнома йўқотганини сабабли бекор қилинади.

МУҲИМИ—ФИКРЛАЯПТИ

...Мен юрган йўлларимда болаларни кузатиб, болалар билан суҳбатлашиб, шаронг туғилиш биланок эзган-чизганларини кўздан кечириб, дафтарларимга қайд қилиб юраман, урни келганда фойдаланаман, кези келганда уларга хат эзаман. Бугун кўчирмаларимдан бир нечтасини ўз исми, фамилияси, ўз манзиллари билан Сизга тақдим қилаяпман. Танисангиз, сен ундок дебсан, бушлук дебсан дея танбех бериб юрмасликларингизни истардим. Ахир, биз доим улар ҳақида гапирармиз-ку, улар ҳам биз ҳақимиздаги фикрларини айтишса, нима бўлди? Балки, ҳамма айтганларини қабул қилмасмиз, балки, қилармиз. Ҳарна булганда ҳам болаларнинг фикрлай бошлагани, ким нима деса, шунга гап деб кетмаётгани, орзу, истаклари борлиги — айтса арзийдиган гаплар.

Қутлибека РАҲИМБОВЕВА.

**КИМ ЖАВОБ БЕРАДИ,
ҚҮЛ КҮТАРСИН**

Чет эл киноларида бувалари, бувилари, ота-оналари болаларга кўп нарсаси мерос қолдиришади. Менинг акам ҳам беш-олти йилдан буён қуйиб-пишиб жула ҳам зур уй қураётти. «Невараларим, чебараларимга мерос қолдираман», — дейдилар. Уртқалари «Нима қиласан қийналиб, топганингни мазза қилиб еб-ичмайсанми?» — дейишди акамга. Уртқалари тугри гапиряпти, дейман — у чет элдагидай мерос қолдирача, болалари бирдан бойиб кетса, ёмонми?

ШАҲНОЗА, Тошкент шаҳри, 13 ёшда

«Автотамбулда китоб ўқиб кетмаётганим, китобим оз қолганди, синфдошимга олиб бориб бермоқчи эдим. Кондуктор мени: «Атайлаб пул туламаслик учун баҳона қилиб китоб ўқиб утирибсан», деб уришди. Мен кўрмай қолибман десам ҳам сира кунмади, роса жавради. Мен ҳам аччиғимдан пулини туламай, тушиб, қочвордим. Уздан кўрсин, тугри қилманми?»

Насиба АБДУЛЛАЕВА, Боруний тумани Рафур Фулом номидаги 5-ўрта мактаб ўқувчиси

«Синф раҳбаримиз бизни шаҳарга музейга олиб бормоқчи бўлди. Битта синфдошимизнинг дадаси автобус қилиб берди. Кетадиган кунимиз аниқ бўл-

гач, «Е» синф ўқитувчиси «Биз ҳам сиз билан борамиз» деб туриб олди. Дилдора опам (раҳбаримиз) биз билан маслаҳат қилаётган эди, биз: «Улар тайерга айер бўлишадими, ўзимиз бемалол кетамиз», десак «Е»нинг ўқитувчиси:

—Мушздай болалар билан маслаҳат қиласизми, сиз ҳам эринманган кал экансиз, — дейди.

Биринчидан биз мушздай эмасмиз, иккинчидан, Дилдора опам кал эмаслар. Ўқитувчи бўлиб ўқитувчини беҳурмат қилиши яхшими? Дилдора опам уларни аяб, биз билан олиб кетган эдилар. «Пилдирпи» бўлдиларинг деб қулиб юришибди, «Е»лар. Яхшиликка ёмонлик-да, бу. Шундай эмасми?

РАВШАНБЕК, Фарғона вилояти, Кува тумани, Акбаробод қишлоғи

МЕНДА ТАКЛИФ БОР

«Музқаймоқ сотувчи амаки мени таълимда ишга олса бўлмасмикин? Нимага десангиз, музқаймоқ еганлар қозонини сочиб кетишади, шундай чиройли жойдаги ариқлар ичи қозога тулиб етади. Мен утириб: «Қозонини анави қутига ташланг, деб айтсам, айтаверсам, катталар уялгандан ҳам ариққа ташламас, дейман. Иш ҳақимга бир-икки музқаймоқ ейман, ҳоло».

МАВЛУДАҲОН, Андижон шаҳри, 12 ёш

«Киночилар кино олишса», нуқул актёр, артистларнинг боласини ролларга таклиф қилишади. Мана, мени таклиф қилишса эди, талантим бор, бир пайтлар Шароф Бошбеков кинога туширмоқчи эди, бўлмай қолди. Мана энди «Алпомиш»ни кино қилаётганлар Ҳасимбек ролга мени қақиршса, борардим, кичиклигини уйнардим, баҳонада от минишни, камон отишни урганардим.

НАЖОТ, 8 ёш, Тошкент шаҳри.

ТЕЛЕФОН СИМИДАГИ ОВОЗ

«Але ая? Сизмисиз? Бувам ўзларича мента тарбия бераётганлар, ҳар кун 10 бет китоб ўқиб, кечқурун гапириб берасан, дейдилар. 100 сум берадилар. Мен ҳар кун 25 сумини Муҳаммадга бераман, у ўқиб гапириб беради. Аллама, бувангиз, дейсизми? Китоб ўқисам уйқум келади-да, ая? Янги кассеталар олдингизми? Боевикми? Раҳмат, аяжон.

ФАЙРАТ, Хоразм вилояти, Шовот тумани

**КУНДАЛИК
ДАФТАРДАН ПАРЧАЛАР**

«Хув анави оппоқ булутларнинг тепасида ҳам одамлар яша-шармикин? Улар қайси тилда сузлашади эканлар? Юлдуз, ой-мома уларга биздан кўра каттароқ қуринармикин? Еромалоқ дейишди. Унинг нариги томонида қандай одамлар бор экан? Учрашиб қолсак бир-биримизни тушунармикимиз? Шулар ҳақида қимдандир сураб, билгим келади. **УБАЙДУЛЛО Абдурахмонов, 12 ёш, Фарғона вилояти, Фарғона тумани, Жўйдам қишлоғи**

«Аямга жуда қийин. Дадамнинг уч йилдан буён мазалари йўқ. Қупроқ касалхонада етадилар. Аям бозорга югурадилар, касалхонага, укам билан икковимизнинг мактабимизга ҳам қупроқ чопадилар. Укам ҳам шўх, қунора ниманидир сиңдириб, ниманидир бузиб, аямга ташвиш келтириб туради. Болаларни катта қиладиган, тезда катта қилиб юборадиган дори бўлса, ичардим. Катта қиз бўлиб, бозорга, касалхонага ўзим борардим. Аям пушти қўйлақларини қийиб, сочларини турмаклар, чиройли бўлиб уйда ути-рардилар.

ДИЛГОМ, 10 ёш, Тошкент шаҳри

«Шу Арофат муаллимимиз кўп гапимни келтириб юрибди. Отаси бой қизларимизга «Гулжаҳон, дамликкина келдингми, думоғ чоғми», дейди. Жасургаям нуқул «Жасурчик, Жасурчик» деб сагал оғзини очса «Э»ни қалаштиради. Дилнозани «қунгирогим», Азизани «қутирчоғим» дейди. Адолатнинг улардан нимаси кам — отаси бой эмас, мошинаси йўқ. «Ҳа, яна сан ремонтга пул обексмангидирсан, ўзим билди турувдим», дейди. Шунингсиз ҳам Адолат ўзи хижолатда-ку, нима қилади уни уялтириб. «Сиз ҳаммани тенг кўринг, бой, камбағал қилманг!» деб айтиб ташлай дейман-у эртага менгаям бурилиб қолади дейман-да. Бир каттароқ олам айтса ярашади.

АЛИШЕР, 13 ёш, Жиззах вилояти, Навоий жамоа хўжалиғи.

— Сочингизни ким ўрди?

— Шу имтиҳонни ким ўйлаб топганикин?

— Қанийди, ҳар кун байрам бўлса...

— Қизим, Забаржадни опа дегин, булмаса уят бўлади.

— Вой, узим ҳам опа бўлиб қолдим-ку! Ҳадсб уни опа дсаяверамми?

— Моҳи! Конфетни жойига қуй. Тузалганиддан кейин ейсан.

— Вой, ойи, тузалгандан кейин ссам, яна касал бўлиб қолишим мумкин. Шунинг учун ҳозир ея қолай...

— Бирорта конфет борми, ойижон? Аччиқ булсаям майлиди...

— Ойижон! Мени сизга ким берган?

— Худо берган, қизим.

— Худо мени қасрдан олган?

— Ойдан ясаган.

— Унда қошим, сочим, киприкларини нимадан ясаган?

— Ойижон! Қушларнинг ҳам болалари бўла-а?

— Ҳа.

— Дарахтларнинг-чи?

— Дарахтларнинг болалари уларнинг мевалари-да!

— Вой, унда биз дарахтларнинг болаларини еб қуярканмиз-да!

— Ойи! Қуёш катталардан кура болаларни кўпроқ яхши куракан-а?

— Сеп буни қасрдан билдинг?

— Ҳозир мен жудаюм исиб кетаяпман. Сиз эса исимаяпсиз. Шундан билволдим, ойижон!

— Ойи! Ҳар доим қушлар бизни қақиршадию — ушлашга қўйишмайди, бирга уйнашмайди. Нимага-а?..

— Қизим, гуллар яхшими — қушлар яхшими?

— Қушлар яхши.

— Нима, гуллар яхшимасми?

— Гуллар учиполмайди-ку!

— Майнавозчилик қилмай, тезроқ ухла.

— Майнавозчилик қилмаяпман, ойижон. Фақат уйқум қочиб кетмасин деб кузларимни маҳкам юмиб ётибман, холос.

— Ойи, нимага шамолни, нурни, сувни ушлаб бўлмайди?

— Ойи! Нимага утлар бунақа уятчан?

— Моҳи, ойининг ҳиди яхшими — гулнинг ҳидими?

— Вой, мен ойни упиб қурмаганман-ку?

— Қизим, тухумингни нон билан с. Булмаса, туймай қоласан.

— Мен узи ҳечам туйгим келмаяпти. Шунинг учун тухумни нонсиз ея қолай, ойижон...

— Ойи! Анави гулнинг ичидан игнага ухшаб чиқиб турганлар ГҮЛНИНГ КИПРИКЛАРИ-А?

— Ойи! Мен булутларнинг устига чиқиб ухлагим келаяпти. Булутлар роса юмпоқ булса керак-а?

— Ойижон! Бизнинг деразамиздан 5-қават бўлгани учун Қушдан бошқа ҳеч ким киролмайди-а?

Замира ЭГАМБЕРДИЕВА
ёзиб олди

ГУЛНИНГ КИПРИКЛАРИ

ТИШ ҲАМ ЧИРОЙ

Соғлом боланинг тишлари оппоқ, мустаҳкам, эмали ялғироқ бўлади. Тишлар тиш қаторига бир текисда жойлашган бўлади. Бундай боланинг кайфияти ҳам, соғлиги ҳам аъло бўлади.

Соғлом ва чиройли тишлар — соғлиқнинг гаровидир. Бундай тишлар бола ҳуснига ҳус қўшади.

Лекин баъзи болаларнинг тишлари тиш қаторини бузиб, унинг ичкари эки ташқарисидан туртиб чиқади.

Бу айниқса қиз болаларнинг туртиш турмушига таъсир қилади.

Улар дустлари даврасида очилиб кула олмайди, уларини четта тортишга ҳаракат қилади.

Тишларнинг қингир — қийшқилти нутқнинг узғаришга, овқат тулик чайналмай ютилгани туфайли, баъзи бир оппоқозон ичак касалликларининг келиб чиқишига сабаб бўлади, ҳатто бола психикасига ҳам таъсир қилади. Бундай тиш нуқсонларининг келиб чиқишига аввало онанинг ҳомили даврида кечирган инфекция касалликла-

ри, чақалоқлик даврида сургич-дан нотутри фойдаланиши, болада рахит касаллигининг кечиши, томоқ-бурун, юқори нафас органларининг касалланиши, режа билан овқатланмаслик, тоза ҳавода сайр қилмаслик ва бошқалар сабаб бўлади.

Азиз ота-оналар агар болангизнинг тишларида баъзи камчиликни, нуқсонни сезсангиз, дарров иккиланмасдан ортодон — пифокорларга мурожаат қилинглар.

Ортодонтия — болалардаги қингир - қийшқил тишларни тугриллаш билан шугулланади.

Биз ортодон-стоматологлар болангизнинг тишлари тугри соғлом, чиройли, кайфияти доимо чоғ бўлишда уз меҳнатимизни аямаймиз. Бунинг учун сиз ота-оналардан кучли интизом, сабр — қаноат ва хоҳиш, биз ортодон-стоматологлардан эса маҳорат талаб қилинади. Болалар доимо соғлом, чехраси гулгун бўлсин.

Феруза АСЛОНОВА,
1 — тоифали ортодон-стоматолог

Аливой дусты Валивойга мактанди:

— Мен меҳнат дарсида шунақанги катта гултувак ясадимки, ичига бемалол қишлоғимиздаги минг йиллик чинорни экиб қўйса бўлади.

Валивой бепарво қўл силтаб деди:

— Сен бу гултувакни мен ясаган гултувакдан чиққан пайраха тахталардан ясаганга ухшайсан. Менинг гултувагимнинг ярмига сен айтган чинорни, ярмисига эса ун-ун беш тул олмай, урикми экиб қўйса бўлади.

— Дадам овга бориб гоз отиб келганди. Бир ҳафтадан бери бутун қишлоғимиз билан еб ётибмиз. Ҳали яна уч-тўрт кунга етади, — мактанди Валивой.

— Даламг бир ой бурун менинг дадам отпан гознинг боласини овлаган куринади. Далам ушлаган гознинг бир оғини узини қишлоқдошларимиз билан нақ ун кун маъза қилиб едик.

Қаҳ-қаҳа

ЛОҲЧИ БОЛАЛАР

ҲАР КАЛЛАДА...

— Шухратжон, уйлариңта меҳмон келса, нима дейсан? — сўради уқитувчи «Одобнома» дарсида.

«Менга шоколад опкелдингизми?» — дейман...

МАТЕМАТИКА
ДАРСИДА

— Қўлингда бешта олма бор эди. Иккитасини мен олсам, сенда нечта олма қолади? — сўради уқитувчи Шухратдан.

— Биттаям қолмайди.

— Нега?

— Қолганини опқўямасингиздан дарров еб қўяман-да!

ОРЗУ

— Ойинг сенга тугруқхонадан утил ука олиб келсинми ё қизми? — Шухратни эркалатиб сўради буви.

— Велосипед олиб келсинлар,

— жавоб қилди Шухрат.

РОСТҲҲИЛИК

— Катта бўлганиңда ким бўлмоқчисан? — Дилдордан сўради

ойим.

— Боғча опа буламан.

— Нима учун.

— Ушанда мен ҳам боғча опамларга ухшаб овқатларни маъза қилиб еб, туйиб ухлайман, болаларнинг қўлогидан қўзаман.

ТОПИШМОҚЛАР

Узи тинмайин юради.

Лекин бир жойда туради.

(СОАТ)

Оёғи учқуру, бошида қалпоқ.

Ҳар доим болгандан ёйди у қалпақ.

(МИХ)

Меваларнинг асли ман.

Бироз нордон асли ман.

Чойга солиб ичарлар.

«Шифобахш», деб айтарлар.

Менинг отимдир.....

(ЛИМОН)

Тонгни қарши олган акаңг.

Қуёшни уйғотган акаңг.

Мени дейдилар даканг.

Топинг отим ким эканг?

(ҲҲРОЗ)

Дониёр ЯШМОҲОВ ва
Даврон БЕК тайёрлашган

ҚУЁШ

Деразмдан муралар қуёш,
Нурларила бошимни силар.
Порлоқ нурларини сочиб,
Гуё узок, куп умр тилар.

Йуқ менгамас барча инсонга,
Бирдек дусту бирдек меҳрибон,
Тинчимайди, тинмайди ҳеч он,
Ёрқин нурин сочар ҳар томон.

Қуёш ахир биз инсонларга,
Нур аталмиш меҳр ила боқар,
Осмон узра парвона булиб,
Бошимизда жилмайиб боқар.

Эй, қуёшжон кетмагин сўниб,
Сўниб кетма порла ҳар қачон,
Биласан-ку сен булмасанг гар,
Бу дунёда яшолмас инсон.

Мусахон КОМИЛОВ,
Гулистон шаҳар
лицей ўқувчиси

ШЕЪР ЎЛКАСИ

Мушфиқ болалиқнинг ўспирин чоғи,
Хавас билан кирдим шеър ўлкасига.
Шеърли, завқли ҳаёт шўх кўнғироғи,
Мени олиб кирди шеър ўлкасига.

Юрак талпинади, ортди ҳаяжон,
Шеърхон қалам мени йўлга бошлади.
Баъзида у мени қилди шўх-хандон,
Баъзи пайтда эса кўзим ёшлады.

Беҳаловат кунлар, уйқусиз тунлар,
Чопқиллаб кетма-кет ўта бошлади.
Ечилган, ечилмай қолган тугунлар,
Қалбимни эздилар бағрим тиглади.

Оллоҳга минг қатла шукурлар бўлсин,
Тухфа айлаган чун қоғоз — қаламни.
Шеърят мулкида ғунчалар унсин,
Қалам билан енгтум чексиз аламини.

Мавжуда ЖҲРАЕВА,
Денов тумани, 72-ўрта мактаб

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 14 феврал 1995 йил 50-сон қарорига асосан Болалар матбуотлари — «Ғунча», «Ғулахан» журнали ҳамда «Тонг юлдузи», «Солънышко» газеталари молиявий жиҳатдан давлат ҳимоясига олинган. Журналлар ҳар ойда чиқади ва тиражи 100 мингдан ошди.

Қушлар қўриқларкан уй,

Юлдузлар кундуз кун,

Жим турар чалмасдан куй.

Порлар тарк этиб тунни.

Фартук тақиб олган сигир-чи,

Чўчиб уйғонсам — бу туш,

Қўллариди супурги.

Сўнг ўзимга келди куш.

Қўйимиз гўё говмуш,

Челаклаб сут берармиш.

Холида ТУРДИЕВА,

Чалкаш — чулкаш ҳаммаёқ.

Андижон вилояти,

Янги эскига ямоқ.

7-гимназия ўқувчиси

ҚИЯЛОБ

Олам ичра ягона
Ёмонликка бегона
Нур сочар мисли офтоб
Қадрдонимсан Китоб.

Сен илм булоғисан,
Йўлимда чироғимсан,
Мақтайман сени дилдан,
Севимли Китобимсан.

Саида Юсупова,
Тошкентдаги
105-мактабнинг
ўқувчиси

ҚАЗИЧОҚ

Қора қузли қузиқоқ,
Тақай сенга қўнғироқ.
Жажжи уйча қурай мен
Яшагин-а унда сен.

Фазлиддин НОДИРОВ,
Тошкент шаҳри
296-мактаб, 2-синф,
ўқувчиси

ФАРЗАНДАРИМИЗ
ИЖОД ҒУЛАШАНИДАНАЖОЙИБ
ПЎШ

Кеча тунда кўрдим туш,

Кўриб бошдан учар хуш.

Дарахтда пишар тарвуз,

Атроф қўм-қўк, аммо қуз.

Кўлда сузарди хўроз,

Кичиқирмоқда қаранг ғоз.

Мушугу кучукчалар

Осмонда парвоз қилар.

— Оғзингни оч Қаравой

Бир бор экан, бир йуқ экан. Қадим замонда кичкина қуенча бор экан. У бир кунни оч қолибди. Қуенча лайлакнинг ёнига борибди. Лайлакка дебдики:

— Менга овқат бер.

— Менда сен ейдиган овқат йуқ, — дебди лайлак.

Қуенча тулкичанинг ёнига борибди. Тулкича ундан сурабди:

— Сенга нима керак?

— Менга овқат керак.

— Менда сен ейдиган овқат йуқ, — дебди Тулкича ҳам.

— Қуенча улоқчанинг олдига борибди.

ли.

— Сенга нима керак? — сурабди Улоқча.

— Менга овқат бер, — дебди қуенча. Улоқча қуенчани беданинг тули билан меҳмон қилибди.

— Мен сен билан уртоқ буламан, — дебди қуенча улоқчага.

— Нимага мен билан уртоқ буламан, — сурабди улоқча.

— Меҳмондуст экансан, — дебди қуенча.

Шерзод КАМОЛОВ,

Бухоро тумани

6-мактаб, 4-синф ўқувчиси

ҚУЁНЧА
БИЛАН УЛОҚЧА

ҚАРҒА ВА ЁНҒОҚ

Мен дадам билан боғчага бораётувдим. Устимиздан қарға учиб утди. Қарғавой бирдан «қа» деб сайраб юборди. Тумшугидан ёнғоқ тушиб кетди. Қасрга денг? Дадажонимнинг бошларига. Ундан кейин ёнғоқ «дуп» этиб ерга тушди. Додам кулдилар. — Сен қолувдинг бошимда ёнғоқ чакмаган, — дедилар. Кейин ёнғоқни ердан олдилар. Йул бўйида кичкина тошча бор экан, бир уриб

ёнғоқвойни чакдилар. Магзини менга бердилар. Едим. Ширин, мазза экан. Додам хурсанд булдилар. Қарғавой хафа булди, «қа» этиб учиб кетди.

Кечкурун бувижонимга айтиб бердим. Қарганинг тумшугидан тушган ёнғоқ ниҳол булиб ушиб чиқаркан. Энди нима қиламан: оғзимдан ёнғоқ ушиб чиқадими?

Муҳаббат Комил Искандар қизи
Тошкентдаги Боғча-гимназия
ўқувчиси

Газетамизнинг навбатдаги сони 10-июнда чиқади.

Оила ва жамият

Муассисларимиз:
Ўзбекистон Республикаси
Хотин-қизлар қўмитаси,
Болалар жамғармаси ва
«Соғлом авлод учун» Халқаро
хайрия жамғармаси

Шioriимиз:

Оила - жамият фахри

БОШ МУҲАРРИР: ДИЛБАР САИДОВА

Телефонлар:
Бош муҳаррир - 133-28-20
Котибият - 34-86-91
Эълонлар бўлими - 136-56-52

МАНЗИЛИМИЗ
Тошкент- 700000,
Амир Темур кўчаси,
1-тор кўча, 2-уй.

«Шарк» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси.
Манзил Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.
Босишга топшириш вақти - 20.00.
Босишга топширилди - 20.50.

Ҳомий
«Матбуот таркатувчи»
акциядорлик жамияти

Обуна индекси - якка обуначилар учун 176
ташкilotлар учун 177
Руйхатга олиш № 33
Буюртма Г- 031
29711 нусхада чоп этилди.
Формати А-3, ҳажми 2 босма табоқ.
Чоршанба кунлари чиқади.
Баҳоси эркин нархда.
Навбатчи Раҳмон ҚОДИР